

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова Вченої ради ЧДТУ

О.О. Григор /
«_____» _____ 2021 р.

ПРОГРАМА

**асистентської науково-педагогічної практики здобувачів
вищої освіти ступеня доктора філософії**

спеціальності _____ 122 – комп'ютерні науки _____
(шифр і назва спеціальності)
освітньої програми «Комп'ютерні науки»
(назва освітньої програми)

Черкаси
2021

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Данченко О.Б., д.т.н., професор, професор кафедри комп'ютерних наук та системного аналізу

Триус Ю.В., д. пед. н., к. ф.-м. н., професор, завідувач кафедри комп'ютерних наук та системного аналізу

(ПІБ, наук.ст., вчене зв., посада НПП кафедри, що розробили програму)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО КАФЕДРОЮ:

комп'ютерних наук та системного аналізу

(повне найменування кафедри)

Протокол засідання кафедри № 2 від 26 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

підпис

/Ю.В. Триус/
ПІБ

Обговорено та рекомендовано до затвердження методичною комісією факультету інформаційних технологій і систем

«28» серпня 2021 р., протокол № 1

Голова методичної комісії факультету інформаційних технологій і систем

підпис

/Карпетян А.Р./
ПІБ

ПОГОДЖЕНО

Навчально-методичний відділ

підпис

/Комісії в.ф.
ПІБ

« 10 » 11 2021 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Програма асистентської науково-педагогічної практики здобувачів вищої освіти (ЗВО) ступеня доктора філософії за спеціальністю 122 – комп'ютерні науки, освітньою програмою «Комп'ютерні науки» (далі – Програма) розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами), «Положення про організацію освітнього процесу в Черкаському державному технологічному університеті», затвердженого рішенням вченої ради Черкаського державного технологічного університету від 23.11.2020 року (протокол № 4) і введеного в дію наказом ЧДТУ № 324/01 від 24.11.2020 року, Положення про асистентську науково-педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії ЧДТУ, затвердженого вченою радою ЧДТУ 23.12.2019 р., протокол №7, зі змінами та доповненнями протокол №5 від 21.12.2020 р., а також інших чинних нормативно-правових актів.

1.2. Асистентська науково-педагогічна практика на третьому освітньо-науковому рівні є необхідним етапом практичної та професійної підготовки здобувачів ступеня доктора філософії.

1.3. Основним призначенням асистентської науково-педагогічної практики є вироблення і закріплення педагогічних навичок, вдосконалення знань, необхідних для роботи в закладах вищої освіти, формування вмінь для застосування їх у освітньому процесі.

1.4. Асистентська науково-педагогічна практика здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії включає ознайомлення з особливостями й принципами організації освітнього процесу в закладах вищої освіти, навчально-методичну роботу, викладання окремих тем навчальних дисциплін (відповідно напрямку дисертаційного дослідження).

1.5. Організатором асистентської науково-педагогічної практики є кафедра комп'ютерних наук та системного аналізу (КН та СА). Базою для проведення асистентської науково-педагогічної практики є Черкаський державний технологічний університет (далі – Університет).

1.6. Термін проходження асистентської науково-педагогічної практики, її тривалість та загальний обсяг годин визначаються навчальним планом та програмою практики з освітньо-наукової програми.

1.7. Асистентська науково-педагогічна практика здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 122 – комп'ютерні науки, освітньою програмою «Комп'ютерні науки» у відповідності до навчального плану 2021 року проводиться у 3 семестрі та триває 8 тижнів в обсязі 240 годин (8 кредитів ЄКТС) і завершується складанням диференційованого заліку.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ АСИСТЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Метою асистентської науково-педагогічної практики ЗВО є набуття навичок і вмінь викладацької діяльності як способу впровадження новітніх знань і власних наукових доробків у процес підготовки студентів спеціальностей освітньої галузі 12 – інформаційні технології за освітніми ступенями «бакалавр» і «магістр».

2.2. У результаті проходження асистентської науково-педагогічної практики ЗВО повинні опанувати і знати:

- методику організації освітнього процесу в закладах вищої освіти;
- складові та зміст викладацької діяльності;
- сучасні методики підготовки та проведення занять, організації самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- основи навчально-методичної діяльності в закладах вищої освіти;
- особливості організації навчально-методичної роботи з комп'ютерних дисциплін.

2.3. Асистентська науково-педагогічна практика аспірантів спрямовується на формування таких умінь:

- структурувати та дидактично грамотно перетворювати наукові знання в навчальний матеріал;
- раціонально диференціювати й систематизувати навчальні задачі;
- застосовувати новітні освітні технології, методи та засоби інтерактивного навчання, розробляти ситуаційні вправи, тестові завдання;
- розробляти навчальні та робочі програми навчальної дисципліни, силабуси;
- визначати структурні елементи лекційного, семінарського, практичного і лабораторного заняття відповідно до встановленої мети;
- розробляти методичні матеріали для всіх видів навчальної роботи;
- розробляти та застосовувати прогресивні системи діагностики, контролю та оцінювання ефективності навчання;
- оформляти документацію щодо планування та результатів викладацької діяльності;
- використовувати інформаційні технології і комп'ютерну техніку, зокрема технології дистанційного навчання, як засоби навчання професійно-орієнтованих дисциплін.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТ АСИСТЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Загальну організацію асистентської науково-педагогічної практики ЗВО і контроль за її проведенням в Університеті здійснює аспірантура. За 10 днів до початку практики формується наказ на проведення практики, де визначаються терміни проходження практики, керівник та кафедра.

3.2. Відповідальність за організацію, проведення, контроль і підведення підсумків асистентської науково-педагогічної практики покладається на

керівників практики та завідувача випускової кафедри комп'ютерних наук та системного аналізу.

3.3. Випускова кафедра КН та СА, на якій ведеться підготовка здобувачів вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 122 – комп'ютерні науки, освітньою програмою «Комп'ютерні науки»:

- розробляє програму асистентської науково-педагогічної практики та тематику індивідуальних завдань;
- організовує проведення зборів ЗВО з питань асистентської науково-педагогічної практики;
- здійснює керівництво та контроль за процесом проходження асистентської науково-педагогічної практики аспірантами кафедри;
- повідомляє ЗВО про зміст, порядок проходження та систему звітності з асистентської науково-педагогічної практики;
- аналізує результати виконання ЗВО програм асистентської науково-педагогічної практики.

3.4. ЗВО проходять асистентську науково-педагогічну практику відповідно до індивідуального плану проходження асистентської науково-педагогічної практики на кафедрах Університету.

3.5. Терміни проходження практики відображаються в індивідуальному плані роботи ЗВО, погоджуються керівником практики та затверджуються завідувачем випускової кафедри.

3.6. Основою для формування ЗВО звітів з асистентської науково-педагогічної практики (додаток Б) та належного її проходження є програма з асистентської науково-педагогічної практики (далі – Програма), яку розробляє та затверджує випускова кафедра.

3.7. Індивідуальне завдання розробляється керівником практики та видається ЗВО. Індивідуальне завдання повинно враховувати проблематику дисертаційного дослідження, передбачати застосування найбільш ефективних форм впровадження одержаних наукових результатів у навчальний процес. Індивідуальне завдання може бути спрямоване на керівництво науковими дослідженнями студентів (які здобувають вищу освіту за освітніми ступенями «бакалавр», «магістр»), включати консультативну допомогу студентам щодо їх участі в наукових і науково-практичних конференціях тощо.

3.8. Залежно від змісту Програми, асистентська науково-педагогічна практика аспірантів може передбачати таку послідовність її проходження:

- складання, погодження керівником і затвердження завідувачем випускової кафедри індивідуального плану асистентської науково-педагогічної практики (Додаток А);
- ознайомлення з організацією навчального процесу в закладах вищої освіти;
- вивчення досвіду викладання провідних викладачів Університету під час відвідування аудиторних занять, перейняття досвіду навчально-методичної роботи та діагностики знань студентів;
- визначення навчальної дисципліни, тем практичних або семінарських занять, що підлягатимуть подальшому опрацюванню, методичному забезпеченню та безпосередньому асистуванню під час їх проведення перед студентською аудиторією;

- навчально-методична робота у відповідності до змісту обраних для опрацювання тем, формування матеріалу, підготовка презентацій, ситуаційних вправ, розрахункових завдань, що застосовуватимуться під час проведення аудиторних занять;
- підготовка до виконання та власне виконання індивідуального завдання;
- асистування під час проведення навчальних занять;
- участь у оцінюванні набутих знань і якості виконання студентами різних видів навчальних робіт;
- формування звіту за результатами проходження асистентської науково-педагогічної практики та його оформлення у відповідності до діючих вимог (титульну сторінку та структуру звіту наведено в Додатку Б);
- захист звіту з асистентської науково-педагогічної практики.

3.9. Відвідуючи заняття провідних викладачів Університету, аспіранти повинні ознайомитися з різними способами структурування й представлення навчального матеріалу, методами активізації навчальної діяльності, особливостями професійної риторики, процедурою та прийомами оцінювання результатів навчання в закладах вищої освіти.

3.9. Відвідуючи заняття провідних викладачів Університету, ЗВО повинні ознайомитися з різними способами структурування й представлення навчального матеріалу, методами активізації навчальної діяльності, особливостями професійної риторики, процедурою та прийомами оцінювання результатів навчання в закладах вищої освіти.

3.10. Звіт про проходження практики приймає та оцінює керівник практики. Відмітки про проходження практики виставляються у відомість обліку успішності та залікову книжку ЗВО.

3.11. Асистентська науково-педагогічна практика може бути зарахована ЗВО без її проходження під час навчання в аспірантурі, якщо здобувач на момент проходження асистентської науково-педагогічної практики працює на посадах асистента, викладача кафедри та має досвід навчально-методичної роботи, що підтверджується відповідними розробками. У такому випадку випускова кафедра надає витяг з протоколу засідання кафедри про відповідність навчальної та методичної роботи ЗВО вимогам щодо проходження асистентської науково-педагогічної практики, що є підставою для зарахування асистентської науково-педагогічної практики.

3.12. Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри, а загальні підсумки практики підводяться на вченій раді факультету і Університету.

4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЗВО ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ АСИСТЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

4.1. ЗВО має право з усіх питань, які виникають під час проходження асистентської науково-педагогічної практики, звертатись до керівника практики, завідувача випускової кафедри, вносити пропозиції щодо удосконалення організації асистентської науково-педагогічної практики.

4.2. ЗВО під час проходження асистентської науково-педагогічної практики за попередньою домовленістю має право на відвідування занять

провідних фахівців Університету з метою вивчення методики викладання, ознайомлення з передовим педагогічним досвідом.

4.3. ЗВО зобов'язаний виконувати всі види робіт, передбачені програмою асистентської науково-педагогічної практики, ретельно готуватися до занять.

4.4. ЗВО зобов'язаний виконувати Правила внутрішнього розпорядку Університету, дотримуватися положень Кодексу академічної доброчесності.

4.5. ЗВО, який не виконав програму практики з поважних причин (за наявності підтверджуючого документа), може бути надано право проходження практики повторно. Умови та терміни проходження такої практики визначає завідувач аспірантури.

4.6. ЗВО повинен протягом 10 робочих днів після закінчення асистентської науково-педагогічної практики надати керівнику практики звіт про проходження практики.

5. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА АСИСТЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

5.1. Керівником асистентської науково-педагогічної практики є науковий керівник ЗВО.

5.2. Керівник практики:

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів асистентської науково-педагогічної практики;
- відслідковує своєчасне прибуття ЗВО на проходження асистентської науково-педагогічної практики;
- проводить інструктаж щодо порядку проходження асистентської науково-педагогічної практики;
- забезпечує належні умови практики та проведення обов'язкових інструктажів з охорони праці та пожежної безпеки;
- надає консультації щодо визначення тем і навчальних груп для здійснення ЗВО індивідуальної асистентської науково-педагогічної роботи;
- надає ЗВО методичну допомогу стосовно розроблення навчально-методичного забезпечення, підготовки лекційного матеріалу;
- затверджує тематику індивідуальних завдань, яка враховує наукові інтереси ЗВО;
- здійснює контроль за виконанням програми практики;
- контролює роботу ЗВО, здійснює заходи щодо ліквідації недоліків у процесі проходження асистентської науково-педагогічної практики;
- проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для формування звіту з асистентської науково-педагогічної практики;
- інформує ЗВО про порядок подання та захисту звіту з асистентської науково-педагогічної практики;
- приймає звіт з асистентської науково-педагогічної практики та атестує ЗВО;
- подає інформацію щодо результатів атестації завідувачу кафедри.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АСИСТЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

6.1. Асистентська науково-педагогічна практика здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 122 – комп'ютерні науки, освітньою програмою «Комп'ютерні науки» у відповідності до навчального плану 2021 року завершується складанням диференційованого заліку.

6.2. По закінченні асистентської науково-педагогічної практики керівник практики оцінює роботу ЗВО під час асистентської науково-педагогічної практики, оцінює результатами виконання індивідуальних завдань, перевіряє звіт ЗВО та виставляє підсумкову оцінку за 100-бальною і національною шкалою та шкалою ECTS, при цьому використовується таблиця відповідності оцінювання ЗВО за різними шкалами:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Диференційований залік
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	Добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно
1 – 34	F	

6.3. Підсумкова оцінка за асистентську науково-педагогічну практику виставляється до залікової книжки ЗВО.

6.4. Випускова кафедра КН та СА на засіданні кафедри обговорює звіти кожного ЗВО і, за наявності необхідних результатів, затверджує їх.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри КН та СА

_____

(ПБ)

_____

(підпис)

« ____ » _____ 20__

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН
проходження асистентської науково-педагогічної практики

здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії
_____ форми навчання
(денної, заочної)

_____

(прізвище, ім'я, по батькові)

за період з « ____ » _____ 20__ року по « ____ » _____ 20__ року

Кафедра комп'ютерних наук та системного аналізу

Керівник практики _____

(ПБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки « ____ » _____ 20__ р.

№ з/п	Зміст робіт	Тижні проходження практики								Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1.	Ознайомлення з організацією навчально-виховного процесу									
2.	Відвідування аудиторних занять викладачів Університету									
3.	Розробка змісту навчального заняття та методична підготовка									
4.	Асистування під час проведення навчального заняття									
5.	Участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів									
6.	Виконання індивідуального завдання									
7.	Підготовка звіту про асистентську науково-педагогічну практику									

Здобувач

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

Керівник практики

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗВІТ
з асистентської науково-педагогічної практики

здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії
_____ форми навчання
(денної, заочної)

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ 122 – комп'ютерні науки
(спеціальність)

_____ комп'ютерні науки
(освітньо-наукова програма)

_____ комп'ютерних наук та системного аналізу
(кафедра)

Період проходження практики: з _____ по _____

Здобувач

_____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

Керівник практики

_____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

Черкаси
20__

Структура звіту з асистентської науково-педагогічної практики

Вступ.

Розділ 1. Ознайомлення з організацією освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Розділ 2. Вивчення досвіду викладання викладачів Університету під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін.

Відвідування аудиторних занять

Викладач, який проводив заняття	Дата і час проведення заняття	Академічна група	Навчальна дисципліна, тема заняття	Вид заняття

Розділ 3. Розробка змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни.

Розділ 4. Асистування під час проведення навчальних занять з дисципліни (лекцій, семінарів, практичних занять, лабораторні роботи) та участь у оцінюванні різних видів робіт студентів.

Графік проведення занять

Дата і час проведення заняття	Академічна група	Навчальна дисципліна, тема заняття	Вид заняття

Розділ 5. Індивідуальне завдання.

Висновки.